

Hodnocení řepařského roku 2013

BEET GROWING – EVALUATION OF YEAR 2013

V závěru roku 2013, kdy je připravován tento text, už všechna cukrovka čeká sklizena na ukládkách na svůj odvoz a zpracování v cukrovarech nebo již zpracována byla. Je proto vhodné se za průběhem tohoto roku ohlédnout. Hodnocení se bude týkat zejména pěstitelských oblastí v Čechách, tedy rajonů cukrovarů v Dobrušce a Českém Meziříčí.

Z pěstitelského hlediska lze rok 2013 označit jako ročník velmi zvláštní a nevyrovnaný, s mnoha extrémy v průběhu počasí. Přesto nelze předběžně výsledky produkce cukrové řepy charakterizovat jako katastrofu.

Vzhledem k pomalému nástupu jara a rozdílnému tempu vyzrání půdy v jednotlivých pěstitelských regionech byl zvládnut poměrně rychle výsev v níže položených lokalitách, na některých místech bylo setí ukončeno k 15. 4. Jiné lokality však byly v průběhu druhé poloviny dubna postiženy lokálními srážkami, což prodloužilo proces vyzrání půdy (v oblastech s těžkými půdami). Proto byl výsev na posledních pozemcích ukončen až ke konci dubna a ojediněle i na začátku května.

Na vzešlých porostech cukrovky byla zahájena herbicidní ochrana, postřiky T1 a T2 byly ve většině případů aplikovány ke konci dubna. Průběh počasí v dubnu umožnil velmi dobré vzházení řepy, a vegetační náskok roku 2012 se tak pomalu začal snižovat z původních 14 dnů na přibližně týdenní zpoždění. Druhá polovina dubna i začátek května přinesly pravidelné

dešťové přeháňky, převážně však lokálního charakteru. Na jednu stranu byly tyto srážky vítány, na druhou stranu komplikovaly zásahy herbicidy a účinnou regulaci plevelů. Vzhledem k průběhu počasí se velmi výrazně uplatnila aplikace půdních herbicidů. V první polovině května byl průběh počasí pro vzházení a rozvoj cukrovky poměrně příznivý. Ke konci května byly ve většině případů aplikovány postřiky T3 a T4 a řepné porosty se podařilo udržet nezaplevelené.

Vzházení bylo bezproblémové a poměrně rychlé, agronomickou službou společnosti Tereos TTD bylo k 13. 5. evidováno 100 % vzešlých porostů cukrovky. V poslední dekádě května se však negativně projevil vliv deštivého a chladného počasí, který růst řepy prakticky pozastavil. Průměrné srážky se v květnu v rámci rajonu Tereos TTD pohybovaly od 95 do 140 mm. Na řepných rostlinách ani na plevelech nebyla vytvořena vosková vrstva. V kombinaci s chladným a deštivým počasím tak místy docházelo k výrazným projevům fytoxicity aplikovaných herbicidních přípravků i na porostech cukrovky, což zpomalilo její další vývoj.

I v následujícím období byl průběh počasí velmi nevyrovnaný. Zpomalení vegetace cukrovky na počátku června vlivem studeného a deštivého počasí pokračovalo. Vydatné srážky lokálně způsobily silné zamokření i částečné zatopení některých pozemků. Česká republika byla postižena povodněmi. Pěstitelům v Čechách bylo v důsledku silných dešťů a záplav zničeno zhruba 700 ha řepy.

V týdnu od 17. 6. pak přišla tropická vedra, kdy teplota dosahovala lokálně až 37 °C. Další týden došlo opět k výraznému ochlazení (15 °C) a k vydatným deštům. Půda byla znovu zcela nasycena vodou. Porosty cukrové řepy začaly být region od regionu značně nevyrovnané, v různých růstových fázích. Zakrývání řádků bylo v porovnání se čtyřmi předchozími lety opožděno, zakrytí 50 % řádků bylo evidováno k 22. 6. 2013. V červnu tak ve srovnání s rokem 2012 došlo zase ke dvou-týdennímu zpoždění průběhu vegetace.

Na konci června vydala agronomická služba Tereos TTD upozornění na nutnost likvidace plevelných řep a vyběhlic. Průměrné počty rostlin se pohybovaly od 99 500 do 101 000 jedinců na 1 ha. Ze sledování a porovnání zakrývání řádků u cukrovky od roku 2009 vyplynulo, že 100% zakrytí bylo evidováno ve čtyřletém průměru k 29. 6.; v roce 2013 to však bylo až k 8. 7.

Počátek července se zdál pro řepu příznivý – v prvním týdnu bylo zaznamenáno celkové oteplení a v průměru okolo 20 mm

Zaplavení porostu cukrové řepy v červnu 2013

dešťových srážek. Od poloviny července přišla vlna tropických veder a červenec byl velmi suchý, prakticky s minimem srážek. Noční teploty zpočátku nepřekračovaly 20 °C, většinou se pohybovaly pod 16 °C. To pomohlo cukrovce relativně dlouhou nepříznivému vývoji odolávat, a to i přes to, že vykazovala mělké zakořenění. Její vegetační stav obecně nebyl v červenci špatný. Ale i dále přetrvávala nevyrovnanost porostů. Na částech polí, které byly zasaženy nadměrným množstvím vody, docházelo u rostlin cukrovky k fytopatologickým změnám, žloutnutí listů a lokálním úhynům jedinců. Problémy zvláště působila tato postižení u porostů na těžších půdách. 29. 7. přišly srážky v podobě bouřek a vydatného deště, kdy v průměru v rámci pěstitelského rajonu Tereos TTD spadlo 30–70 mm vody.

Podle monitoringu cercosporové skvrnitosti bylo 24. 7. rozesláno pěstitelům první doporučení k provedení fungicidního postřiku. Porosty řepy byly při vysokých teplotách velmi zatěžovány a postupně se začínal projevovat vláhový deficit. Vzhledem k předpovědi počasí sice nehrozilo bezprostřední nebezpečí rozvoje houbových patogenů, po tropických dnech však byly očekávány přeháňky a bouřky, s velkou pravděpodobností tedy rychlý nástup ideálních podmínek pro rozvoj houbových chorob.

Výsledky prvního vzorkování ze dne 29. 7. odpovídaly stavu porostů cukrovky ovlivněných v červenci dlouhým suchem a vysokými teplotami. Výnos při 16% cukernatosti byl v rámci skupiny TTD predikován na 68,6 t.ha⁻¹, což sice bylo pod plánovaným odhadem výnosu, nicméně, vzhledem k dosavadnímu průběhu vegetace, to nebyl výsledek vyloženě špatný. Počátek srpna byl ve znamení dešťových srážek po dlouhém červencovém suchu. Z hlediska podmínek pro růst cukrové řepy tak byl srpen poměrně příznivý. Na počátku srpna byla dokončena první fungicidní ošetření a ve druhé polovině měsíce pak probíhala aplikace druhých postřiků fungicidy. Přestože podmínky pro vznik cercosporové skvrnitosti byly optimální, vzhledem k dobře načasované aplikaci fungicidů nebylo významné zasažení řepy touto chorobou zaznamenáno. Na základě dalších výsledků vzorkování cukrovky se odhad výnosů pomalu zvyšoval. Vzhledem k optimálním podmínkám pro růst řepy, které od počátku srpna trvaly, bylo rozhodnuto využít co nejvíce růstový potenciál řepy. Proto byly začátky cukrovarnických kampaní u většiny cukrovarů v ČR posunuty na konec září.

Září pak bylo charakterizováno podprůměrnými teplotami a minimem slunečního svitu. Bylo zataženo s dešťovými přeháňkami, které zkomplikovaly začátek sklizně na těžkých půdách. Odhad výnosu při cukernatosti 16 % po posledním vzorkování činil 72,3 t.ha⁻¹.

Optimální průběh teplot a relativně i srážek byl v říjnu. Vzhledem k probíhající sklizni cukrovky však srážky v důsledku nasycení půd působily problémy, zejména na těžkých půdách. Proto byly na začátku měsíce sklizeny především porosty na středně těžkých a lehčích půdách. Cukrovka sklizená na těžších půdách měla i přes prováděné překlepávání vyšší podíl minerálních nečistot. Odhad výnosu při cukernatosti 16 % byl v rajonu společnosti Tereos TTD v návaznosti na průběžné kvantitativní i kvalitativní hodnoty sklizené a vykoupené cukrovky k 21. 10. přehodnocen na 68,5–69,7 t.ha⁻¹. Dodávky řepy v průběhu října měly zvyšující se cukernatost, což bylo predikováno vzhledem k relativně velmi příznivému říjnovému počasí. Nicméně nárůst hmotnosti kořene byl od počátku zahájeného monitoringu pod očekáváním. Velkou roli na tomto vývoji v roce 2013 měla nevyrovnanost řepných porostů, a to nejen region od regionu, ale i pole od pole nebo dokonce v rámci jednotlivých honů. Výnosy cukrovky při 16% cukernatosti tak výrazně kolísaly v širokém rozptylu 40–95 t.ha⁻¹.

Výnosový deficit měl mnoho příčin. Z těch hlavních lze jmenovat utuženost půdy, zamokřenost pozemků a nedostatek vzduchu v půdě v důsledku povodní a vydatných dešťů. Vzhledem k nasycenosti polí vodou a horším sklizňovým podmínkám došlo v proběhlé kampani k významnému zvýšení podílu minerálních nečistot v dodané cukrovce, obzvláště z těžších půd. Velice pozitivně na výnosu v uplynulém roce projevil efekt podrývání.

Po vynikajících předchozích letech 2011 a 2012 jsou výsledky roku 2013 sice propadem, byly však zároveň také třetí nejlepší v historii. Vzhledem k charakteristice roku 2013 to je výsledek dobrý.

Z dostupných informací lze očekávat obdobné nebo o něco málo nižší výnosy v oblasti Hané a v rajonu Hrušovan. Pravděpodobně nejnižší výnosy bude vykazovat cukrovar v Opavě, kde byly podmínky velmi nepříznivé, zejména na počátku vegetace.

Karel Chalupný, agronomický ředitel Tereos TTD, a. s.

Nematody? V tom jsme nejlepší!

ATTRAKTIVA KWS Ri Nem

- NV typ, novinka roku 2014
- nejvyšší výnos kořene

VITALINA KWS Ri Nem

- N/NC typ, skvělý výnos i cukernatost
- nejvyšší výnos PC po dvou letech v SDO

PANORAMA KWS Ri Nem

- N/NC typ, i pro pole bez infekce
- 1. místo v SDO 2013 podle PC

www.kws.cz

Sejeme budoucnost
od roku 1856

